

Verantwoord sporten in tijden van crisis

Hoe gaan we alle Nederlanders weer laten sporten en bewegen?

Versie 2.2 – Datum 18 mei 2020

Samenvatting

De sportclubs willen behalve buiten, ook binnen weer open om alle Nederlanders te laten sporten en bewegen.

De wereld is door de uitbraak van de COVID-19 pandemie in diepe crisis. Gelukkig neemt het aantal nieuwe besmettingen af, evenals het aantal ziekenhuis- en IC-opnames. Er gloort hoop aan de horizon wat maakt dat de eerste versoepelingen door het Kabinet zijn ingezet en de plannen voor stappen richting een anderhalvemetersamenleving zijn openbaar gemaakt.

Met gepaste trots hebben we de afgelopen weken kunnen laten zien waar de sportsector in korte tijd toe in staat is. Met veel plezier zien we de jeugd weer buiten sporten en ook de volwassenen pakken de draad weer op. Gedisciplineerd, de protocollen en richtlijnen in acht nemend.

Helaas is die mogelijkheid er nog niet voor iedereen. De mensen die houden van sporten die gekoppeld zijn aan een binnen accommodatie zouden ook graag hun favoriete bezigheid en daarmee gezondheid een boost geven. Ook zijn de wedstrijden en competities die de sport zo kenmerkt nog niet mogelijk. Met het starten van de meeste nieuwe seizoenen na de zomervakantie verwachten we ook deze competities weer op een gepaste wijze aan te hebben.

We begrijpen goed dat het toestaan van binnen activiteit meer complexiteit met zich meebrengt. Er is nog onvoldoende zicht op hoe het virus zich al dan niet verspreidt. Wat al wel bekend is - vanuit de eerste onderzoeken, onze ervaringen in de topsport en vergelijkbare internationale ervaringen - is dat een aantal variabelen specifiek in binnenlocaties de kans op verspreiding aanzienlijk doet verminderen. Dit is ook bevestigd door virologen en andere experts met wie wij samen optrekken. Dit maakt ook dat wij denken dat met name de kinderen per direct weer binnen kunnen sporten.

Om verantwoord te kunnen sporten leggen we het nieuwe sporten langs de meest relevante variabelen. Binnen de sportsector clusteren we deze variabelen naar de volgende zes criteria:

- De intensiteit van de inspanning
- De ventilatie van de locatie

Naast de inmiddels bekende richtlijnen en protocollen van:

- Afstand (1,5 meter afstand en aantal mensen per m³)
- Hygiëne
- Ruimte en verplaatsing
- Handhaving & triage

Als deze in samenspel worden toegepast, draagt dit enerzijds bij aan de beperking van de verspreiding van het virus en anderzijds aan de weerbaarheid en gezondheid van de Nederlanders.

Deze criteria zijn vertaald naar concrete en meetbare richtlijnen in het Algemene sportprotocol. Dit is uitgebreid om – daar waar het veilig wordt geacht – ook de binnensporten weer op te starten. Daar waar nodig en van toepassing zijn er aanvullende sport specifieke protocollen. Dit plan beschrijft hoe wij de variabelen waar we als sportsector zelf invloed op hebben, maximaal en met goede beheersbaarheid aanwenden om de veiligheid te garanderen. Een belangrijk element is hierbij dat wij onze leden kennen en daarmee de triage nu al goed georganiseerd is en ook bij verdere openstelling goed te realiseren is.

De sportsector en voor dit moment specifiek relevant de binnen sporten, is erg pluriform. Divers in type sport van contact en actief tot statisch en op afstand, divers in deelnemers van jong tot heel oud en divers in locaties. Het gaat niet alleen om de sporthal waarin geturnd wordt en zaalsporten worden beoefend, het gaat ook om bijvoorbeeld de fitnessclub, de hippische centra, denksportclubs, schaatsbanen en zogenaamde horecasporten. Om ook de gezondheid van de binnen sportende Nederlander te bevorderen is het wenselijk om eerder dan 1 september een zo groot mogelijk deel van binnensportaccommodaties te openen. Het ligt voor de hand om voor de openstelling gelijke tred te houden met openstelling van andere sectoren, zoals onderwijs en cultuur voor jeugd en andere sectoren (zoals horeca) voor specifieke sporten als bowling-, biljart, dans en denksport.

Het geniet daarom onze voorkeur om de gehele sportsector eerder dan 1 september open te stellen. Als het omwille van de veiligheid toch gewenst is om te faseren of segmenteren dan hebben we daar begrip voor en bespreken we graag welke segmentering logisch is. Faseren kan, maar dan wel in keuzes in een matrix met zaken als aansluiting op andere sectoren (zoals horeca en onderwijs), op leeftijd¹, mate van mogelijkheid van 1,5 meter en mate van intensiteit. Stap voor stap kan. In de sport volgen wij dan ook het adagium van het kabinet: we kijken nadrukkelijk naar wat er wél kan. Vanzelfsprekend alles onder de noemer: verantwoord en wel.

---

¹ De aanwijzingen van de medische experts, RIVM en de ontwikkelingen in het buitenland laten zien dat kinderen met significant minder risico samen kunnen zijn en sporten dan jongeren en volwassenen. Dit staat uitgewerkt in bijlage A.

Wij willen alle Nederlanders de kans geven om te sporten en hebben laten zien dat we onze protocollen kunnen naleven waardoor de kans op verspreiding niet significant toeneemt. Het tempo waarin er zaken veranderen en er nieuwe inzichten ontstaan is hoog. Wij zijn in staat om snel en met realiteitszin in te spelen op ontwikkeling. Zowel positief als negatief. Het openstellen van de sport is een win-win situatie in onze strijd met het corona virus.

Dit plan bestaat uit 2 onderdelen:

1. De kracht van sport
2. Raamwerk voor toetsing: De zes criteria en het algemene sportprotocol.

Inleiding

Achtergrond

Meer dan 10 miljoen Nederlanders sporten en bewegen minimaal één keer per week². Meer dan 60% van hen sport samen en/ of onder begeleiding bij een sportclub³. Sport geeft plezier, zorgt voor sociale ontmoetingen en houdt de Nederlander weerbaar, gezond en fit. Nederlanders missen de sport en willen weer sporten, naar hun club en samen sport beleven.

Tijdens en door de coronacrisis is het aantal Nederlanders dat minder is gaan sporten significant gestegen. De maandelijkse IPSOS-onderzoeken laten zien dat met name kinderen en jongeren substantieel minder zijn gaan sporten⁴. Volwassenen zijn voor een deel anders gaan sporten (hardlopen, wandelen). Uit onderzoek weten we dat ze dit zonder de juiste begeleiding niet lang volhouden en dat de kans op blessures groter is.

Niet alleen de sporters ondervinden hinder van de huidige omstandigheden, dit geldt ook voor sportorganisaties zoals sportclubs, de fitnessbranche en anders georganiseerde aanbieders. Op financieel vlak is er forse impact voor deze sportorganisaties. Zo staat een groot deel van de ondernemende sportclubs op de rand van faillissement. De sportclubs willen weer open om Nederlanders te laten sporten en hun bestaan te garanderen ten dienste van de sporter en het sportklimaat in Nederland. Daarvoor zijn ondertussen financiële regelingen en vangnetten die voor een deel van de sportclubs een deel van de financiële consequenties opvangen. Aanvullende regelingen zullen noodzakelijk zijn. Hierbij benadrukken we dat hoe eerder de sport weer open kan gaan, des te minder de noodzaak wordt. De bedrijfsvoering kan dan weer (gedeeltelijk) worden opgestart en een significante terugval in leden en een forse stagnering in de aanwas van nieuwe leden kan dan worden voorkomen.

Opstarten van de sport

De sportsector is erkentelijk dat zij naast onderwijs als een van de eerste sectoren kan meehelpen om Nederland weer te activeren. Vanaf 29 april hebben alle kinderen en jongeren weer de mogelijkheid om buiten te sporten en bewegen. Dit geldt sinds 11 mei ook voor alle volwassenen.

Uiteraard bewegen de binnensporten mee met deze mogelijkheden en proberen veel sportclubs hun binnensport buiten te organiseren. Met wisselend succes. Dat er nu al buiten gesport mag worden, betekent niet dat alle Nederlanders ook hun sport kunnen beoefenen.

Op een aantal plekken in Nederland wordt alleen ruimte gegeven aan de officiële buitensporten. Bovendien kunnen een aantal sporten en sportvormen alleen binnen worden gedaan.

---

2 Rapportage 'zo sport Nederland'

3 In dit plan kiezen we bewust voor de verzamelnaam sportclub. Dit is de meest alomvattende term voor de pluriforme verzameling van alle sportaanbieders die er zijn, stichtingen, verenigingen, sportscholen, ondernemers, zorg en beweeginstellingen.

4 Sportdeelname maandmeting maart 2020

Uiteraard willen we zo snel als mogelijk binnen de dan geldende richtlijnen al onze sportactiviteiten oppakken. Bij alle sportclubs, binnen alle sportaccommodaties, trainingen, wedstrijden, tochten en competities. Uitbouwen vanaf waar we nu zijn, voor zo veel mogelijk mensen, stap voor stap en anders dan we gewend. En vooral verantwoord.

Doel van dit sector opstartplan

In dit sportsector opstartplan beschrijven we op welke manier de sportsector met haar kracht bijdraagt aan een sterker Nederland met meer weerbare en veerkrachtige Nederlanders. We creëren voor elke sport gelijke kansen door handvatten te geven hoe je deze in een aangepaste vorm en veilig ook weer kan opstarten. Op basis van zes hoofdcriteria (intensiteit van sporten, ventilatie, afstand houden, hygiëne, ruimtegebruik + verplaatsing en handhaving) en het algemene sportprotocol, kan elke sport beoefend worden binnen de nieuwe sportwerkelijkheid. Daar waar relevant kan dit worden aangevuld met noodzakelijke sportspecifieke richtlijnen.

Opbouw van dit sector opstartplan

Het sector opstartplan bestaat uit vier hoofdstukken, die richting geven op welke manier de sport opgestart kan worden.

1. In het eerste hoofdstuk wordt de **kracht van sport** beschreven en hoeveel Nederlanders er sporten en bewegen.
2. In hoofdstuk twee beschrijven we **Raamwerk voor toetsing; sporten in de nieuwe werkelijkheid** aan de hand waarvan elke sportorganisatie kan bepalen of en op welke manier hun sport beoefend kan worden.
3. In hoofdstuk drie beschrijven we **de zes hoofdcriteria** voor sporten om te kunnen bepalen of de specifieke sport weer opgestart kan worden en op welke manier deze moet worden aangepast voor de anderhalvemetersamenleving.
4. In hoofdstuk vier wordt beschreven **hoe het algemene sportprotocol door elke sport en sportclub kan worden gebruikt** tijdens het aanbieden van sport in de anderhalvemetersamenleving.

1. De kracht van sport

Een gezonde, actieve leefstijl bevordert een sterk immuunsysteem. Naast goed slapen, zo min mogelijk stress en gezond eten, is voldoende bewegen een vast onderdeel van een gezonde leefstijl. Wetenschappers zijn het erover eens dat een sterk immuunsysteem cruciaal is in de voorkoming en eventuele genezing van het coronavirus.

Als sportsector geloven we dat sport Nederland sterker maakt. Intrinsiek geeft sport en bewegen een grote sociale meerwaarde voor zowel de samenleving als ook het individu. Regelmatig sporten kent een positieve bijdrage aan de gezonde, actieve leefstijl. We willen daarom ook actief helpen om Nederland en Nederlanders weerbaarder, veerkrachtiger en sterker te maken door weer voldoende in beweging te komen.

Sport biedt echter meer dan de fysieke volksgezondheidscomponent. Sporten en vooral gezamenlijk sporten onder begeleiding van een instructeur of trainer, helpt om actief te worden en duurzaam actief te blijven. Het samen sporten is gebaseerd op ontmoetingen en vriendschappen, verhoogt sportplezier en draagt daarmee bij aan het welzijn en geluk van mensen. Voor veel Nederlanders en zeker ook voor jongeren is sport daarnaast ook een uitlaatklep. Op de sportclub kan je onder de juiste begeleiding en binnen afgesproken regels en discipline je energie kwijt en je hoofd leegmaken. En dat is ook belangrijk bij wat we op dit moment in de samenleving zien gebeuren: een grote groep mensen ervaart meer angstgevoelens, depressieve klachten en slaapproblemen (Trimbos Instituut). Sociale contacten en dagstructuur zijn daarbij benoemd als oplossingen. Sportverenigingen kunnen hier een belangrijke rol in spelen om hier een antwoord op te geven.

De sportclub is voor een grote groep mensen een essentieel onderdeel van en voor hun leven. Het is de plek waar vrijwillig, voor en met elkaar, een sportaanbod wordt gerealiseerd. De vereniging vervult een sociale functie in vele wijken en kan je zien als smeerolie van de maatschappij. Deze sportinfrastructuur bestaat van oudsher namelijk uit een rijk verenigingslandschap en inmiddels ook uit een grote groep van ondernemende sportaanbieders. Gezamenlijk vertegenwoordigen zij ook een significante economische waarde en werkgelegenheid voor de Nederlandse economie. De sportsector wil met haar >35.000 sportclubs ook tijdens de coronacrisis en de anderhalvemetersamenleving op een verantwoorde, aangepaste manier alle Nederlanders laten sporten en bewegen.

Door de sportsector weer te openen, met alle sportclubs en in alle sportaccommodaties, creëren we de capaciteit en de mogelijkheid voor Nederland om weer voldoende te kunnen sporten en bewegen. Dit maakt de Nederlander niet alleen gezonder, door samen te bewegen en elkaar ook weer beperkt te ontmoeten, ook leren we met elkaar de spaarzame openbare ruimte die we hebben, zo goed als mogelijk te benutten binnen de geldende regels. Met het snel weer volledig opstarten van de sportsector behouden we ook de kracht van de unieke en fijnmazige sportinfrastructuur in Nederland.

2. Raamwerk voor toetsing; sporten in de nieuwe werkelijkheid

Algemeen

Vrijwel alle sportbonden, -verenigingen, -aanbieders en -accommodaties zijn nu bezig met de vraag op welke manier ze 'hun' sporters weer veilig kunnen laten sporten en bewegen. Hoe pas ik de actuele richtlijnen toe in de praktijk op mijn sportaccommodatie of welke voorbereidingen moet ik treffen voor het moment dat mijn sportclub weer open mag? De uiteindelijke sportbeoefening en inrichting van de sportclub wordt afgestemd met het algemene sportprotocol, de eventuele sportspecifieke regels en de gemeente.

Hoe zien we dat concreet voor ons? Hoe doen we dit verantwoord?

Raamwerk voor toetsing geschiktheid opening sport

Een groot deel van de sportsector is al deels open. Hierbij hebben we al ervaren dat de diversiteit in de sport, zoals cultuur, manier van sporten, organisatie en eigenaarschap, hebben geresulteerd in een verschillende aanpak per sport en gemeente verschild. De sportsector heeft de afgelopen weken heeft laten zien dat zij over een enorme organisatiekracht beschikt waarbij er binnen mum van tijd een groot aantal professionals en vrijwilligers beschikbaar en in staat is om de nieuwe sportwerkelijkheid te organiseren. Allemaal lokaal maatwerk, alles binnen de landelijke richtlijnen en het algemene sportprotocol. De nog te openen binnensport is ook zeer pluriform. De succesvolle aanpak van lokaal en per sport maatwerk passen we dan ook weer toe.

Gemeenten hebben lokaal de regierol in het organiseren en faciliteren van het opstarten van de sport. Gemeenten kunnen de afstemming over verantwoord sportaanbod met sport- en beweegaanbieders verder vormgeven en waar nodig (beleids)maatregelen treffen die passen bij de lokale context. De ervaring die de sportsector en de gemeenten hebben sinds de openstelling voor kinderen, jongeren en volwassenen geeft voldoende vertrouwen dat dit ook gaat lukken voor alle Nederlanders.

Wij geven een raamwerk voor toetsing waar je als landelijke sportorganisatie rekening mee moet houden en de sportclubs kan faciliteren. Dit raamwerk bestaat uit zes relevante criteria en een uitgewerkt algemeen sportprotocol.

De zes landelijke hoofdcriteria

In het licht van bovenstaande punten is van belang dat de verdere openstelling van de sport langs een aantal criteria verloopt. Zo hebben we dat als sportsector gedaan met het buiten. Ook de binnensporten kunnen hieraan voldoen met de gemeente als vaak natuurlijke partner (met name in gebruik accommodaties). Als deze in samenspel worden toegepast, draagt dit enerzijds bij aan de beperking van de verspreiding van het virus en anderzijds aan de weerbaarheid en gezondheid van de Nederlanders.

Alle facetten die van belang zijn bij een herstart van de sport moeten we concreet, transparant en meetbaar zien te maken waar mogelijk zodat iedere sport maar ook de overheid voor zichzelf kan bepalen of het ook daadwerkelijk verantwoord is om weer op te starten. Deze elementen zijn terug te vinden in het Algemene Sport Protocol. Een herstart kan ook in aangepaste vorm zijn. Iedere sport moet toetsbaar 'Corona Proof' zijn.

We onderscheiden zes belangrijke 'criteria':

- A. Intensiteit (inclusief aerosolen)
- B. Ventilatie
- C. Afstand houden
- D. Hygiëne
- E. Ruimte + verplaatsing
- F. Handhaving

Deze criteria zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3.

Aanpassingen van de maatregelen

Landelijk coronabeleid is geënt op drie pijlers: de druk op de zorg, bescherming van kwetsbare doelgroepen ouderen met een zwakke gezondheid en zicht en inzicht op verspreiding van het virus. Afhankelijk van het verloop hiervan worden maatregelen al dan niet versoepeld. Vanzelfsprekend bewegen we als sector mee op deze laatste stand van zaken. Mogelijk komen er nieuwe onderzoeksresultaten over wat wel en niet veilig is. Ontstaat er meer of juist minder ruimte om op te schalen. Als sector denken wij steeds vooruit, we bereiden ons voor op verschillende scenario's, maar handelen feitelijk alleen vanuit de eerst mogelijke stap. Na iedere stap maken we de balans op en kijken we samen met de Rijksoverheid wat de eerstvolgende logische stap zal zijn.

Nadrukkelijk kijken wij ook naar de stappen die in het buitenland worden gezet. Daarbij hebben wij veel informatie vanuit onder meer Duitsland, waar binnensporten reeds weer deels is toegestaan. Daarnaast trekken we op met specialisten en gebruiken we ervaringen in binnen- en buitenland om verantwoorde stappen te kunnen zetten. Immers, we zijn weer actief met de sport, maar er kan nog veel meer niet. We hebben nog geen competities, geen wedstrijden en laat staan evenementen. Er is nog een lange weg te gaan, maar met ervaring en goede informatie, willen en kunnen wij op verantwoorde wijze stappen zetten.

Om tot een transparante afweging te komen die resulteert in sportbeoefening in een veilige sportomgeving hebben we dit met de hele sector opgesteld: alle sportbonden, Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS), de landelijke overheid (VWS), de lokale overheid (VSG), de medische wereld (RIVM) en NOC*NSF.

3. De zes criteria

A. Intensiteit (inclusief aerosolen)

De omstandigheden bij binnensport zijn anders dan bij buitensport. Er gelden meer en andere factoren die van invloed zijn op het minimaliseren van besmettingsgevaar omdat het in een afgesloten ruimte plaatsvindt. Er vindt minder en andere ventilatie plaats dan bij een buitenlocatie. Om het besmettingsgevaar te reduceren en de verspreiding van het virus via aerosolen - zo goed als mogelijk - te reguleren, is het cruciaal dat er rekening dient te worden gehouden met:

- Intensiteit van de sport
- Aantal mensen per m²/m³
- Afstand houden

De intensiteit van de sport bepaalt de mate van ademen (en hartslag) en daarmee uitstoot van aerosolen. Alle sporten passen de oefen vormen uit op licht en/of matig intensief sporten, waarbij - indien geschikt - de MET-waarde een vorm van regulering kan zijn. Het aantal m² en/of m³ per sportaccommodatie bepaalt het aantal mensen die tegelijkertijd kunnen sporten. De vereiste 1,5 meter afstand wordt toegepast bij elke sport. Zie hoofdcriterium C afstand houden.

Met de kennis van nu, schrijven we in ons protocol voor om uitvoering te geven aan licht tot matig intensief sporten. Dit heeft sterk te maken met het vraagstuk omtrent de verspreiding van het virus via aerosolen, waar de sport samen met RIVM onderzoek naar doet. Met name de Topsportbinnenlocaties waar nu al gesport wordt kunnen dienst doen als 'field labs' om het vraagstuk beter te gaan begrijpen. Elk moment dat er meer kennis beschikbaar is passen we ons protocol aan.

B. Ventilatie

Om de overdracht van virusdeeltjes via aerosolen in de lucht te minimaliseren, zal er beter en meer geventileerd moeten worden. Aerosolen die virussen bevatten kunnen onder bepaalde omstandigheden tot drie uur in de binnenruimte blijven zweven. Daarom is het belangrijk maatregelen te nemen voor (mechanische) ventilatie (met buitenlucht, niet recirculatie) en luchtbehandeling.

Goed ventileren van ruimten helpt om virusdeeltjes uit gebouwen te verwijderen en om virusdeeltjes die zijn vrijgekomen van de oppervlakken te verwijderen. Het uitgangspunt voor de indoor sportfaciliteiten is om in ieder geval bestaande adviezen over (mechanische) ventilatie en luchtbehandeling in gebouwen ten tijde van de Covid-19 pandemie over te nemen en uit te breiden waar dit noodzakelijk wordt geacht voor het verantwoord beoefenen van binnensporten. Hierbij wordt de laatste stand van zaken met betrekking tot optimale ventilatie nauwlettend gevolgd en toegepast waar mogelijk.

Dit betekent dat voor alle indoorfaciliteiten het geldende advies zal worden gevolgd om zoveel mogelijk verse buitenlucht als redelijkerwijs mogelijk is toe te voeren. Waar nodig ook nog door periodiek natuurlijk te ventileren (ramen, deuren). In sommige gevallen zullen extra maatregelen noodzakelijk zijn om de extra toevoer van verse buitenlucht te waarborgen.

In gebouwen met mechanische ventilatiesystemen worden langere bedrijfstijden dan normaal aanbevolen, idealiter zelfs continue ventilatie. Zeker in de toiletruimten. Aangezien er een kans bestaat dat virussen via retourkanalen weer in een gebouw terug terechtkomen wanneer de centrale luchtbehandelingskasten zijn uitgerust met een recirculatie-voorziening, wordt deze vorm van ventilatie niet aanbevolen. Het uitgangspunt is zoveel als mogelijk ventileren met verse buitenlucht, bij voorkeur 100%. Voor zwembaden wordt geadviseerd de gebouwgebonden richtlijnen en normen te volgen.

De verantwoordelijkheid voor het op juiste wijze ventileren van indoor sportaccommodaties ligt bij de eigenaar/exploitant. Gemeenten kunnen eigenaren/exploitanten die hun binnensportaccommodatie willen openstellen verzoeken om aantoonbaar te maken dat zij beschikken over goede en goed functionerende ventilatiesystemen. Aangezien veel binnensportaccommodaties eigendom en vaak ook in beheer zijn van gemeenten zelf, zal dit in de praktijk een overbodige stap zijn.

De learnings vanuit het buitenland en andere sectoren passen we actief over en daar waar nodig wordt het protocol direct aangepast.

C. Afstand houden

In de nieuwe sport werkelijkheid is een afstand van 1,5 meter houden een vereist. De huidige buitensport ervaringen laten zien dat sporten met 1,5 meter afstand mogelijk is en een oplossing om de vitaliteit van mensen weer te bevorderen.

Iedere sport die nu open wil voor zal haar sport moeten aanbieden door 1,5 meter afstand van elkaar te houden. Dat kan in trainingssituaties en wedstrijdvormen. Hierin kijken we ook naar organisatie en logistiek op de sportaccommodatie zelf. Kinderen tot en met 12 jaar hoeven onderling niet de 1,5 meter afstand te bewaren. Daar waar het wel moet (afstand tot trainer en 13+) is dit vaak prima te organiseren in de binnensportaccommodaties die Nederland in iedere gemeente (op meerdere plekken) heeft.

Door te werken met het aantal mensen per m³ in relatie tot de intensiteit van de sport, vergroot dit de onderlinge afstand en ruimte waarin aerosolen zich bevinden. Tevens wordt er met tijdslots en roosters gewerkt om de onderlinge afstand binnen de sportaccommodatie te houden.

Een bijkomend aandachtspunt is de rol van trainers en instructeurs in de sport. Om de ontwikkeling van met name kinderen en jeugd mogelijk te blijven maken, verdient het aanbeveling om deze groep te zien als mensen met een contactberoep. Indien zij op een goede wijze instructie willen geven of moeten ingrijpen bij eventueel onveilige situaties is de 1,5 meter afstand een beperking. Deze beroepsgroep uit te rusten gelijk aan anderen met een contactberoep zou veilig sporten en bewegen van met name kinderen en jeugd stimuleren in positieve zin. Sowieso vindt er triage plaats bij sporters en begeleiding.

D. Hygiëne

In het algemene sportprotocol is een aantal veiligheids- en hygiënemaatregelen opgesteld die voor iedereen gelden. Deze maatregelen geven richting aan de anderhalvemetersamenleving in de sport en de hygiëne die nodig is om sporten mogelijk te maken en het risico op besmetting zo klein mogelijk te houden. Deze maatregelen blijven gelden voor iedereen die gaat sporten. Voor elke sport betekent dit mogelijk extra aanvullingen of aanpassingen, afhankelijk of je attributen, voorwerpen of andere installaties gebruikt, met/ of zonder extra beschermingsmiddelen. Ook de verschillende soorten sportaccommodaties (binnen, buiten, zwembaden etc.) en sportvloeren zorgen ervoor dat er specifieke hygiëne maatregelen getroffen moeten worden.

De Nederlander is gewend dat sporten bij een sportvereniging plaatsvindt binnen duidelijke sportspecifieke regels en kaders en daar waar nodig onder begeleiding van een competente trainer of instructeur. Hierdoor kunnen hygiënerichtlijnen altijd worden aangehouden, is de sportruimte dan wel een sportaccommodatie en wordt de triage op een goede en persoonlijke wijze uitgevoerd.

De veiligheid kan nog verhoogd worden door slim gebruik van sportmaterialen en daar waar noodzakelijk gebruik te maken van beschermingsmiddelen. Zowel voor sporters zelf als voor begeleiding.

E. Ruimte + verplaatsing

Nog altijd is het leidende advies dat Nederland thuis moet blijven met klachten. We zien echter ook dat bij versoepeling van maatregelen, wordt er meer gereisd. Door het open zijn van vele winkels, tuincentra, bouwmarkten, kappers en andere sectoren is het verkeer in Nederland weer toegenomen. Dat heeft aantoonbaar effect op het gebruik van specifieke delen van de openbare ruimte. Dus ook als er meer mensen gaan sporten, zal er meer gereisd worden. Waar weer gesport wordt bij sportverenigingen leidt dit tot minder drukte in de openbare ruimte. Dat is sinds 29 april ook gebleken bij het weer hervatten van sportactiviteiten. Bij verdere openstelling neemt het aantal verkeersbewegingen logischerwijze toe. Door de ervaringen met roosters, speelschema's en looproutes is de sportsector goed in staat de ruimte verantwoord te benutten.

Wij durven met een grote mate van zekerheid te zeggen dat het vervoer naar de sportaccommodatie in 99% van de gevallen niet met het OV gaat. Dat was altijd al zo en zal ook nu zo zijn. Auto en fiets zijn de meest gebruikte vervoersmiddelen. Het risico op overmatig gebruik van het OV is er dan ook niet. Door de fijnmazigheid van de Nederlandse sportinfrastructuur sporten de meeste Nederlanders binnen 10 minuten van hun woonplek.

Daarnaast staat in het protocol duidelijk aangegeven dat men zoveel mogelijk op eigen gelegenheid naar de sportaccommodatie moet komen. Zo voorkomen we dat sporters gaan reizen met OV.

In hoeverre wedstrijden en competities binnen de landelijke richtlijnen en deze criteria mogelijk zijn gaan we met alle competitieleiders en managers wedstrijd zaken van de sportbonden uitwerken.

F. Handhaving

Het is voorwaardelijk om de bovenstaande criteria toe te passen voor elke vorm van sportbeoefening. Sportbonden kunnen hierbij sportspecifieke kaders en protocollen opstellen waarin sportclubs zich kunnen bewegen. Met het naleven van deze kaders en protocollen wordt het welzijn en de gezondheid geborgd binnen de sport. Sportbonden met status topsporten zijn overigens reeds in het bezit van goedgekeurde topsportprotocollen.

Het protocol geeft gemeenten advies om afspraken te maken met sportaanbieders over hoe de eerste lijn van handhaving op sportaccommodaties vorm en inhoud moet krijgen.

Sportclubs maken in hun eigen lokale omgeving duidelijke afspraken met de gemeente over openstelling en handhaving. In de openstelling van sport voor kinderen en jongeren vanaf 29 april jl. heeft de sportsector met een leger van vrijwilligers en professionals aangetoond dat zij een goede afstemming hebben met gemeenten. Zij laten eveneens zien dat zij snel en flexibel in kunnen spelen op de nieuwe situatie en dat zij goed in staat zijn toezicht te houden (o.a. de corona coördinator op sportparken en bij sportclubs). Sportclubs maken hierbij, op basis van het algemeen sport protocol, een locatiespecifiek protocol over het ter plekke naleven van de regels. Denk daarbij aan looproutes en parkeerplaatsen.

Per locatie wordt een vrijwilliger of professional aangesteld als coronacoördinator. De coronacoördinator is gedurende de sportperiode verantwoordelijk voor de naleving van het locatieprotocol en de triage waarbij er een beoordeling plaatsvindt van de gezondheid van de sporter. Daarbij kan de toegang worden geweigerd, waarbij ook ouders op hun verantwoordelijkheden worden gewezen. Daarnaast is de coronacoördinator verantwoordelijk voor de instructie aan ondersteunende vrijwilligers en professionals ten aanzien van de naleving hiervan en het aanspreken van sporters bij schending van de regels en daaropvolgende sancties.

Het binnensporten zal mogelijk zijn op basis van reservering, of door middel van indeling van sporters. Het is daarbij een vereiste dat gegevens bijgehouden worden waaruit blijkt welke sporters en welke vrijwilligers of professionals er op welk tijdstip aanwezig waren. Hiervoor wordt veelal gewerkt met vaste groepen sporters, blokken, roosters en schema's. Zo kan ophoging van sporters zo veel mogelijk worden vermeden. Waar nodig zullen markeringen worden aangebracht om het sportprotocol te waarborgen.

4. Het algemeen sportprotocol verantwoord sporten

Er is in samenwerking met alle sportbonden, landelijke sportorganisaties, Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS) en de VSG een generiek toepasbaar sportprotocol ontwikkeld. Elke sport en sportclub kan dit protocol toepassen zodat iedere sportactiviteit op een verantwoorde wijze plaatsvindt. Dit algemene protocol wordt continue up to date gehouden.

Het protocol is op vrijdag 24 april en 8 mei getoetst door RIVM en het ministerie van VWS en gebaseerd op de geldende adviezen van het RIVM en is opgesteld in samenhang met de maatregelen van de regering en overheden.

De meest actuele versie van het generieke sportprotocol is terug te vinden op: <https://nocnsf.nl/sportprotocol>. Deze is geldend voor de nu mogelijke sporten buiten voor kinderen, jongeren en volwassenen. Bijgevoegd, in bijlage B, hebben we het reeds aangepaste protocol, ook toepasbaar voor de binnensporten.

Daarnaast zijn er communicatiemateriaal en signings ontwikkeld voor de verschillende doelgroepen, zodat sportclubs herkenbaar en duidelijk kunnen laten zien op welke manier de afspraken uit het protocol worden toegepast in de praktijk.

Indien relevant en noodzakelijk kan een sport aanvullende richtlijnen opstellen wat leidt tot een sportspecifieke protocol. Dit sportspecifieke protocol is altijd gebaseerd op of er wordt expliciet verwezen naar het algemeen sportprotocol (en indien aanwezig naar het topsportprotocol). Het sportspecifieke protocol hoeft geen boekwerk te zijn, een aantal pagina's kan voldoende zijn. Echter het protocol moet ijzersterk zijn, het moet garanderen dat de sport op een veilige manier kan worden beoefend, slim gebruik makend van de schaarse ruimte en op een manier die in de lokale omgeving goed te handhaven is.

5. Verantwoording

Dit document is opgesteld door NOC*NSF, de gezamenlijke sportbonden, Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS) en is afgestemd met de VSG, inclusief een afvaardiging van Burgemeesters.

Bijlage A: verschil in risico voor kinderen, jongeren en volwassenen

Er is een logische redenering om met open gaan van de sportsector uit te gaan van de verdeling in leeftijdscategorieën. Dit is ook de reden waarom kinderen nu al weer veilig binnen kunnen sporten.

Uit onderzoek uit China, Duitsland en Nederland is bekend dat ook kinderen, echter veel minder vaak dan volwassenen, geïnfecteerd kunnen worden met het SARS-COV-2 virus.

Er zijn echter een paar belangrijke verschillen:

- Naast het minder hebben van het virus is ook de hoeveelheid virus bij kinderen duidelijk lager dan bij volwassenen. De hoeveelheid bepaald direct de besmettelijkheid. De gemiddelde virusconcentratie (virale load) was het laagst bij de kleuters (104). Bij de basisschoolkinderen was ze iets hoger (104-105) en voor de overige leeftijdsgroepen varieerde ze tussen de (105-106). (In Duits onderzoek bij kleuters en basisschoolleerlingen werden respectievelijk 1759 en 623 testen uitgevoerd, waarvan 2,1% (n = 37) en 2,6% (n = 16) positief;
- De gevoeligheid voor besmetting lijkt bij kinderen lager. Chinees en Nederlands onderzoek binnen gezinnen, heeft laten zien dat kinderen inderdaad besmet kunnen worden, al is de kans veel kleiner dan de kans dat een volwassen besmet kan raken, maar kinderen zelf zijn vrijwel nooit de bron van de infectie. Wellicht heeft dit met de lagere hoeveelheid virus te maken.

Epidemiologisch is de situatie voor sportende kinderen ook iets gunstiger Als jonge kinderen samen sporten, dan is dat meestal met kinderen uit dezelfde omgeving, zelfde wijk veel meer dan dat bij jongeren en vooral volwassenen het geval is.

Concluderend is er veel voor te zeggen om ook te starten met binnensporten door kinderen kleiner dan 12 jaar en dan geleidelijk uit te breiden naar hogere leeftijdsklassen.

Bijlage B: het algemene sportprotocol voor kinderen, jongeren en volwassenen voor zowel buiten als ook binnen sporten

Dit is apart bijgevoegd.